

Δημοκρατία ώρα μηδέν - προς ένα μοντέλο αναδόμησης

Στις μέρες μας όπου η απαξίωση της πολιτικής και των πολιτικών έχει φθάσει στο αποκορύφωμα, η Δημοκρατία κινδυνεύει, αφού μέσα από τα πρόσωπα απαξιώνονται και οι θεσμοί πάνω στους οποίους στηρίζεται η λειτουργία ενός Δημοκρατικού Πολιτεύματος.

Σε τέτοιες εποχές εμφανίζονται ακραίες βίαιες συμπεριφορές αλλά και ακραίες ιδεολογίες οι οποίες καταφέρνουν να εξασφαλίζουν εμπέλεια σε στρώματα του λαού και θέσεις εντός των θεσμικών οργάνων του κράτους οδηγώντας τη Δημοκρατία ακόμα πιο κοντά στην κατάρρευση.

Άρα επαγωγικά ομιλώντες, η Δημοκρατία χρειάζεται αναδόμηση. Η αναδόμηση της Δημοκρατίας εξ' υπακούει την αναδόμηση των λειτουργικών και διαδικαστικών της εργαλείων, δηλαδή εξ' υπακούει την αναδόμηση των Θεσμών της Πολιτείας.

Κομβικό σημείο αυτής της αναδόμησης, αποτελεί η διαφάνεια και η αξιοκρατία εντός των θεσμών του κράτους, αλλά και εντός των κομμάτων.

Η υποδιαίρεση των πολιτικών προτάσεων και πολιτικής πράξης σε φάσμα «κομμάτων», σε μια δημοκρατία είναι ένας πρακτικά εφικτός συλλογικός τρόπος άσκησης της εξουσίας εκ μέρους των πολιτών.

Είναι ένας τρόπος να εκφράζονται μέσω ομαδοποιήσεων οι απόψεις και επιθυμίες όλης της κοινωνίας προκειμένου να λύνονται με όσο γίνεται μεγαλύτερη συναίνεση τα προβλήματα από αυτούς που επιλέγουν οι πολίτες να τους εκπροσωπήσουν και τους αναθέτουν το έργο.

Κατά την άποψη μου το «τι κόμμα θέλουμε», ισοδυναμεί απόλυτα με το «τι κοινωνία θέλουμε» και το τι «Πολιτεία θέλουμε».

Αν λοιπόν τα κόμματα λειτουργούν ως αυτοσκοπός, αν δυσλειτουργούν ή δεν είναι επαρκώς δημοκρατικά και διάφανα στο εσωτερικό τους, ουσιαστικά αποκλείουν την κοινωνία από τις λύσεις που προτείνουν και οδηγούν την κοινωνία σε αδιέξοδα.

Επομένως η εσωκομματική λειτουργία οφείλει να είναι πλήρως διάφανη και ορατή στους πολίτες, όσο ακριβώς και οι προτάσεις τους και να μην υπάρχουν ασυνέπειες και ασυνέχειες που σταδιακά δημιουργούν χάσματα που όλο μεγαλώνουν.

Δεν είναι άλλο η άσκηση εξουσίας και άλλο η εσωκομματική λειτουργία: ταυτίζονται. Οι θέσεις και οι προτάσεις δεν έχουν νόημα αν δεν έχουν προκύψει και από τις ανάλογες διαδικασίες, συμμετοχικές, ανοιχτές, ξεκάθαρες, διάφανες και προσιτές σε όλους.

Ο τρόπος που δομούνται τα κόμματα έχει καιρική σημασία για την ποιότητα του αποτελέσματος. Η ευθύνη μας να λειτουργούμε με βάση την δομικά αντίστροφη πυραμίδα εξουσίας, εφόσον σε αυτό πιστεύουμε, είναι τεράστια. Για να το πετύχουμε πρέπει να κατανοήσουμε την αλληλεξάρτηση του

«μέσα» και του «έξω» και πως ένα πρόβλημα εσωκομματικής λειτουργίας θα έχει οπωσδήποτε αντανάκλαση στην κοινωνία,

Η πολιτική οικολογία τις τελευταίες δεκαετίες διαμόρφωσε και ανέπτυξε αρχές και κριτήρια πολιτικής και κοινωνικής δράσης που αποτελούν μία νέα αξιακή κληρονομιά.

Μιλάμε για αρχές που σκοπεύουν στη μείωση της απόστασης μεταξύ εκείνων που λαμβάνουν τις πολιτικές και οικονομικές αποφάσεις κι εκείνων που τις υφίστανται. Η πολιτική οικολογία ως επιστήμη και η οικολογία ως φιλοσοφία και πολιτική πρόταση βρίσκονται σε σχέση δημιουργικής αλληλεπίδρασης.

Η οικολογία μας μαθαίνει πως όλα συνδέονται, όλα επιδρούν το ένα στο άλλο, με δυναμικές και με επιπτώσεις συνήθως μη ορατές από τις παραδοσιακές πολιτικές ιδεολογίες που πάγια παραλείπουν για παράδειγμα να υπολογίζουν αυτά που αποκαλούνται «εξωτερικά κόστη» της ανάπτυξης και που βασίζεται στην παραγωγή και κατανάλωση.

Η μονομέρεια, η μονοκαλλιέργεια και η αποσπασματικότητα είναι απευκταίες. Κανένα πρόβλημα δεν λύνεται αποκομμένο από τα υπόλοιπα. Οι προτάσεις της οικολογίας δεν είναι ούτε διαχειριστικές, ούτε ιδεολογικά ουτοπικές: αποδεικνύουν πως στο βάθος οι δύο όψεις είναι μία. Οι προτάσεις αυτές επιδιώκουν ταυτόχρονα τη δομική και θεσμική αλλαγή λύνοντας το πρόβλημα στη ρίζα, αλλάζοντας παράλληλα σε πολλαπλά συνδεόμενα επίπεδα τις πιέσεις και δομές συμφερόντων.

Εμείς οι οικολόγοι γυρεύουμε αυτό που παραλείπει η σημερινή πολιτική, αυτό που αδυνατεί να δει, επειδή είναι ταγμένη στην επικρατούσα οικονομική ιδεολογία της διαρκούς ανάπτυξης και μεγέθυνσης. Είναι δέσμια της ανάπτυξης πάνω στην οποία έχει βασιστεί το σύστημα των ελεύθερων αγορών, που είναι ελεύθερες πλέον να κερδοσκοπούν με την άδεια των κρατών. Εφόσον μάλιστα κατέληξαν οι αγορές να ελέγχουν τα κράτη, να έχουν τη δύναμη να τα ωθούν στη χρεοκοπία, η αλλαγή των δομών συμφερόντων είναι σήμερα ιδιαίτερος επείγουσα.

Η οικολογία και η Δημοκρατία (η πολιτική οικολογία δηλαδή) μπορούν να προσφέρουν τις λύσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η ανθρωπότητα. Να φέρει τη διέξοδο σε μια κατάσταση που φαίνεται αδιέξοδη.

Η πολιτική Οικολογία στηρίζει την ύπαρξη της στις Αρχές της Δημοκρατίας, στη συμμετοχικότητα, στη διαφάνεια και αξιοκρατία, στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στο σεβασμό της φύσης και στη βιώσιμη ή αειφόρο ανάπτυξη.

Η σύζευξη αυτή αποτελεί τη λύση στη σημερινή κρίση, κοινωνική, οικονομική, περιβαλλοντική και Πολιτειακή.

Ιωάννα Παναγιώτου
Επίτροπος Περιβάλλοντος